PEST VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

Ügyiratszám: **PE/KA/01000-5/2024**	Tárgy: **növényegészségügyi zárlat és megsemmisítés elrendelése**
Ügyintéző: Plósz Eszter	Hiv. szám: PE/KA/00937-4/2024
Telefon: 06-1-2364160	Melléklet: 2 db: térkép és tájékoztató

KÖZHÍRRÉ TÉTEL

Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (továbbiakban: Ákr.) 89. § (1)-(4) bekezdései alapján az alábbi közleményt közhírré teszem:

Eljáró hatóság:	Pest Vármegyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági, Állategészségügyi, Növény- és Talajvédelmi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály
Az ügy tárgya:	Körülhatárolt terület kijelölése, zárlati és kötelező növényvédelmi intézkedések elrendelése
Az ügy iktatási száma:	PE/KA/01000-5/2024
Közzététel napja:	2024. november 26.
Érintettek köre:	Bénye 043/2 hrsz.-ú fertőzött területe 1-4 km sugarú körében található ingatlanok tulajdonosai és földhasználói (az ügyfelek köre pontosan nem megállapítható)
A határozat megtekinthető:	1135 Budapest, Lehel utca 43-47.

Tájékoztatom az érintetteket, hogy a Pest Vármegyei Kormányhivatal, Élelmiszerlánc-biztonsági, Állategészségügyi, Növény- és Talajvédelmi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztálya a tárgyi ügyben PE/KA/01000-4/2024 számon az alábbi tartalmú határozatot hozta:

Rendelkező rész:

*„A Pest Vármegyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági, Állategészségügyi, Növény- és Talajvédelmi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály, mint növény- és talajvédelmi hatáskörben eljáró vármegyei kormányhivatal (a továbbiakban: élelmiszerlánc-felügyeleti szerv), a **szőlő aranyszínű sárgaság fitoplazma** (Grapevine flavescence dorée phytoplasma, a továbbiakban: FD zárlati károsító) **zárlati károsító okozta** fertőzés felszámolása és visszaszorítása érdekében a 2024. évi zárlati károsító felderítés eredménye alapján az alábbi **növény-egészségügyi zárlati és kötelező növényvédelmi intézkedéseket hozza** a fertőzésveszélynek kitett szőlőnövényt és szőlő-szaporítóanyagot termő ingatlanokra, valamint az azokon található szőlőültetvényekre és szőlőnövényekre vonatkozóan:*

I.

*A 2024. évi zárlati károsító fertőzés miatt a Bénye 043/2 hrsz.-ú 14,5249 ha nagyságú területen található, laborvizsgálattal megerősítetten FD zárlati károsítóval fertőzött 3 db szőlőtőke körüli, **1 km sugarú körben***

található területeket** – a jelen határozat elválaszthatatlan mellékletét képező térképen meghatározottak szerint – **fertőzött területté jelöli ki.

II.

*A 2024. évben zárlati károsító fertőzések nyomán kijelölt **fertőzött terület határától számított 3 km sugarú körben található területeket,** beleértve az ott található települések – Bénye, Gomba, Monor, Monorierdő, Pilis - érintett területeit, azok bel- és külterületi ingatlanait – a jelen határozat elválaszthatatlan mellékletét képező térképen meghatározottak szerint – **védő (puffer) zónává jelöli ki.***

III.

*A fertőzött területet és a védő (puffer) zónát együttesen **körülhatárolt területnek jelöli ki.***

A fertőzött terület és a védő (puffer) zóna térbeli kiterjedését jelen határozat elválaszthatatlan mellékletét képező térkép ábrázolja.

A fertőzött területre vonatkozóan a szőlőnövény, szőlőültetvény használója (földhasználó, tulajdonos) az alábbi növény-egészségügyi intézkedéseket és növényvédelmi technológiát köteles betartani:

1.) *Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv kormánytisztviselői által jelzőfestékkel megjelölt, az **FD zárlati károsító jellegzetes tüneteit mutató minden szőlőnövényt gyökérzetével együtt meg kell semmisíteni,** az erről rendelkező külön határozatban előírtak alapján.*

2.) *Az FD zárlati károsító terjedésének nyomon követése miatt, az ültetvény használója köteles az eltávolított szőlő aranyszínű sárgaság jellegzetes tüneteit mutató szőlőnövények **helyét** a helyszínen azonosítható módon **megjelölni**, valamint az esetlegesen a talajban maradó gyökérzetből fakadó **új hajtásokat folyamatosan eltávolítani** a vegetáció során.*

3.) ***Tilos elszállítani** a szaporító- és ültetési anyagot a fertőzöttnek minősített területen található minden szőlőterületről, mely kötelezés alól az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv a vonatkozó jogszabályban foglalt feltételek teljesülése esetén kérelemre felmentést adhat.*

4.) *A károsító terjedését elősegítő növényt, terméket, anyagot, eszközt a területre **ki- és bevinni tilos.***

5.) ***Tilos szaporítóanyagot szedni** a szaporító-alapanyag termő terület fertőzött táblájáról, míg el nem telik két olyan teljes vegetációs időszak, amelynek kezdete óta nem észlelték a szőlő aranyszínű sárgaság betegség tüneteit.*

6.) ***Meg kell semmisíteni** elégetéssel a szaporító-alapanyag termő terület fertőzött táblájáról származó minden, szaporítóanyag-termelésre szánt növényanyagot, beleértve a metszés során keletkezett nyesedéket is.*

7.) *Szőlő szaporító- és ültetési anyagot a területre csak igazolási rendszerben termesztett, hatósági növény-egészségügyi ellenőrzésben részesített szőlőiskolákból, forgalmazó helyekről származó tételekből szabad **telepíteni.***

8.) *Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv az FD zárlati károsító fertőzést terjesztő **amerikai szőlőkabóca rovarvektor** (Scaphoideus titanus) **ellen kötelező védekezést** ír elő 2025. évben, illetve a növény-egészségügyi zárlat fenntartásáig. A rovarvektor biológiáját figyelembe véve a vegetációs időszakban 2-3 alkalommal kötelező kémiai – vagy azzal egyenértékű hatékony - védekezést folytatni. A zárlati károsítót terjesztő rovarvektor ellen végzett célzott növényvédő szeres kezelésekről nyilvántartást (permetezési naplót) szükséges vezetni, melyet az utolsó bejegyzéstől számított 3 évig köteles meg őrizni.*

9.) *A fertőzést terjesztő amerikai szőlőkabóca rovarvektor szőlővesszőkre esetlegesen lerakott tojásai **nak elpusztítása érdekében** a tél végi metszéssel eltávolításra kerülő vesszőket égetéssel kell meg semmisíteni. A 2025. év tavaszán, illetve a növény-egészségügyi zárlat fenntartásáig a rügyfakadás hoz közeli időszakban olajos készítményekkel kell gyéríteni a vesszőkön áttelelő tojások számát.*

10.) *Rendszeresen ellenőrizni kell a szőlőnövényeket és ültetvényeket. Az esetlegesen előforduló FD zárlati károsító **fertőzési gyanút haladéktalanul jelenteni kell az élelmiszerlánc-felügyeleti szervnek.***

11.) *A területen nem létesíthető szőlőiskola és szőlő törzsültetvény.*

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv felhívja a földhasználók figyelmét az alábbiakra:

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv kormánytisztviselői a fertőzött területen fekvő táblákon:

- *a vegetációs időszakban fokozott helyszíni ellenőrzéseket végeznek,*
- *a zárlati károsító terjesztésben szerepet játszó rovarvektorok (kabócák) jelenlétét csapdázással figyelemmel kísérik,*

– *ellenőrzik, hogy a termelő vagy tulajdonos eleget tett-e a szőlő aranyszínű sárgaság miatt elrendelt művelési, gondozási, kötelező védekezési kötelezettségének.*

A <u>védő (puffer) zónára</u> vonatkozóan a szőlőnövény, szőlőültetvény használója (földhasználó, tulajdonos) az alábbi előírásokat <u>köteles betartani</u>:

1.) ***Rendszeres ellenőrzést kell végezni júniustól** a tenyészidő végéig a szőlőterületén a szőlő aranyszínű sárgaság tünetek jelenlétének felderítésére, a tünetek észlelése esetén **értesítenie kell az élelmiszerlánc-felügyeleti szervet**.*
2.) *A zárlat ideje alatt a zárlat alá helyezett területről (körülhatárolt terület) az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv engedélye nélkül az FD zárlati károsító fertőzést vizuálisan mutató, illetve laboratóriumi vizsgálattal igazoltan fertőzött növényt kivinni, illetve a károsító terjedését elősegítő növényt, terméket, anyagot, eszközt a területre **ki- és bevinni tilos**.*
3.) *Vegetáció során a **rovarvektorok ellen 2-3 alkalommal növényvédő szeres védekezést** kell elvégezni az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv által a védekezésre, védekezés optimális idejére vonatkozó hirdetményi úton közzétett védekezési felhívások figyelembe vételével.*
4.) *A fertőzést terjesztő amerikai szőlőkabóca rovarvektor szőlővesszőkre esetlegesen lerakott **tojásainak elpusztítása érdekében** a tél végi metszéssel eltávolításra kerülő vesszőket égetéssel kell megsemmisíteni. A 2025. év tavaszán, illetve a növény-egészségügyi zárlat fenntartásáig a rügyfakadáshoz közeli időszakban olajos készítményekkel kell gyéríteni a vesszőkön áttelelő tojások számát.*
5.) ***Meg kell semmisíteni** az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv kormánytisztviselői által kijelölt szőlőnövényeket a külön határozatban előírtak alapján.*
6.) ***Nem létesíthető szőlőiskola és szőlő törzsültetvény** a kórokozóval fertőzöttnek minősített terület határától számított 100 méter távolságon belül.*
7.) *A nyugalmi időszakban a szőlőnövényeket, a művelési módnak megfelelően **metszésben** kell részesíteni.*

Azon ingatlanok esetében, amelyeken a puffer zóna külső határvonala keresztülhalad, a puffer zónára vonatkozó előírások a teljes ingatlanra érvényesek.

A védő (puffer) zónában lévő szőlőtermő területeken az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv szakemberei:
– *a vegetációs időszakban helyszíni ellenőrzéseket és szükség szerint mintavételeket végeznek,*
– *elrendelik a laboratóriumi vizsgálattal fertőzöttnek bizonyult növényeket megsemmisítését,*
– *a zárlati károsító terjesztésében szerepet játszó rovarvektorok (kabócák) jelenlétét csapdázással figyelemmel kísérik,*
– *ellenőrzik, hogy a termelő vagy tulajdonos eleget tett-e a szőlő aranyszínű sárgaság miatt elrendelt művelési, gondozási, kötelező védekezési kötelezettségnek.*

***A <u>körülhatárolt területen</u> belül** található **<u>elhanyagolt ültetvényt</u> és egyéb gondozatlan szőlő területeket** úgy kell tekinteni, hogy a termelő, vagy tulajdonos nem teljesítette a zárlatinak minősülő kórokozó terjedésének megakadályozására és a zárlati károsító terjesztését végző rovarok (rovarvektorok) egyedszámának gyérítésére vonatkozó kötelezettségét.*

*Az FD zárlati károsító terjedésének megakadályozása érdekében, **<u>minden földhasználóra</u> kiterjedő kötelezettség** a tenyészidő során, a rendelkezésre álló útmutatók alapján, a szőlőnövények **folyamatos ellenőrzése** és a szőlő aranyszínű sárgaság jellegzetes **tüneteinek észlelése** esetén, az illetékes élelmiszerlánc-felügyeleti szervet haladéktalanul **értesítése**.*

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv kötelezi a földhasználókat, hogy a körülhatárolt területen az esetlegesen előforduló FD zárlati károsító fertőzés felszámolásáig, a növény-egészségügyi zárlati és a kötelező növényvédelmi intézkedéseket folyamatosan tartsák be.

*Az elrendelt zárlat akkor **oldható fel**, ha a fertőzött területen a legutóbbi két teljes vegetációs időszak kezdete óta nem észlelték a szőlő aranyszínű sárgaság jellegzetes tüneteit, vagy laboratóriumi vizsgálattal igazolták a kórokozó mentességet. Az eredeti körülhatárolt terület egésze átminősül puffer zónává, melyben ezután is folytatni kell a mintavétellel kiegészített, alapos ellenőrzést az esetlegesen fertőzött növények felderítésére, és továbbra is fennmarad az amerikai szőlőkabóca elleni védekezési kötelezettség.*

*A növény-egészségügyi **zárlat feloldásáról** az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv határozat formájában dönt.*

Élelmiszerlánc-biztonsági, Állategészségügyi, Növény- és Talajvédelmi Főosztály
1135 Budapest Lehel u. 43-47.
Tel:06-1-236-4160 KRID 511509738
E-mail: nto@pest.gov.hu Web: www.pvkh.hu

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv felhívja a földtulajdonosok/földhasználók figyelmét arra, hogy a határozat rendelkezéseinek betartását ***folyamatosan ellenőrizni fogja.***

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv ***figyelmezteti*** *a földtulajdonosokat/földhasználókat, hogy amennyiben az előírt* ***kötelezettségének nem, vagy nem megfelelően tesz eleget****, úgy az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv 500.000 Ft-tól 100.000.000 Ft-ig terjedő mértékű* ***növényvédelmi bírság*** *kiszabását kezdeményezheti. A határozatban foglaltak be nem tartásával adott esetben megvalósíthatja a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 361. § c) pontjában meghatározott, elzárással is büntethető,* ***járványügyi szabályszegés vétségét.***

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv jelen határozatot azonnal végrehajthatónak nyilvánítja."

„Indokolás:

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv növényvédelmi felügyelője 2024.október 17. napján FD zárlati károsítóra növény-egészségügyi felderítést végzett, amely során a ***Bénye 043/2*** *hrsz.-ú területén 3 db - a szőlő aranyszínű sárgaság betegség tüneteit mutató - szőlőnövény került megmintázásra. Mintavételi jegyzőkönyv száma:* ***119655.***

A mintákat a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratórium Igazgatóság Növény-egészségügyi Nemzeti Referencia Laboratórium (továbbiakban: Laboratórium) vizsgálta és a vizsgálat eredményeként megállapította, hogy az 3 db minta FD zárlati károsítóval (Grapevine Flavescence dorée phytoplasma) fertőzött. A Laboratórium által kiállított vizsgálati jegyzőkönyv száma: E2024-ELII-031917.

A növénykárosítókkal szembeni védekező intézkedésekről szóló (EU) 2016/2031 európai parlamenti és tanácsi rendelet egységes végrehajtási feltételeinek megállapításáról, valamint a 690/2008/EK bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről és az (EU) 2018/2019 bizottsági végrehajtási rendelet módosításáról szóló 2019/2072 EU rendelet (a továbbiakban: ***2019/2072 EU Végrehajtási rendelet)*** *szerint a* ***szőlő aranyszínű sárgaság fitoplazma zárlati károsítónak minősül,*** *mert szerepel a 2019/2072 EU Végrehajtási rendelet II. melléklet B rész F. Vírusok, viroidok és fitoplazmák 1. pontjában.*

Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: Éltv.) 17. § (1) bekezdés a) és b) pontja alapján a termelő, illetve a földhasználó köteles a zárlati és vizsgálatköteles nem zárlati károsítókat elpusztítani, azok behurcolását, meghonosodását, terjedését megakadályozni; a zárlati károsítók okozta fertőzést vagy annak gyanúját haladéktalanul az élelmiszerlánc-felügyeleti szervnek bejelenteni.

Az Éltv. 48. § (1)-(2) bekezdései az alábbiakat rögzítik a növény-egészségügyi intézkedésekkel összefüggésben:
48.§ (1) Növények és növényi termékek egyes károsítói behurcolásának, elterjedésének és felszaporodásának megakadályozása, kártételének csökkentése, felszámolása érdekében, továbbá a károsító természetéhez és elterjedtségéhez mérten, a veszély elhárításához szükséges mértékben és ideig az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv az e törvény végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározott esetekben az alábbi növény-egészségügyi intézkedéseket hozhatja:
a) fertőtlenítést, megsemmisítést rendelhet el, amelynek érdekében meghatározott szerek, eszközök, illetve eljárások alkalmazását előírhatja vagy betilthatja;
b) javaslatot tehet védett zónák kijelölésére;
c) térítés ellenében történő közcélú munkavégzést, a létesítmény, a szállító-, növényvédő és más eszközök, valamint anyagok igénybevételét rendelheti el;
d) fogékony növényfajok, illetve fajták termesztését korlátozhatja, betilthatja;
e) károsítók, valamint a fertőzés közvetítését lehetővé tevő tárgyak szállítását, forgalomba hozatalát és tárolását betilthatja, korlátozhatja, engedélyhez, illetve bejelentéshez kötheti;
f) zárlati károsítók vagy Magyarországon nem honos szervezetek tenyésztését és tartását, valamint a velük való munkát betilthatja, korlátozhatja, engedélyhez, illetve bejelentéshez kötheti;
g) a károsítók behurcolásának és elterjedésének megakadályozására, előfordulásának, felszaporodásának figyelemmel kísérésére és a védekezési intézkedések megtételére kötelezhet;
h) a fertőzött, fertőzésgyanús vagy fertőzés által veszélyeztetett területeken meghatározott károsítóktól való mentesítésre, illetve mentesen tartásra kötelezhet;

i) korlátozhatja a fertőzött, a fertőzésgyanús vagy a fertőzésveszélynek kitett ingatlanok, földterületek mezőgazdasági célú használatát, hasznosítását, valamint az ilyen földterületeket növény-egészségügyi zárlat alá helyezheti, fertőzésveszélyt jelentő növényállomány kivágását és megsemmisítését elrendelheti;
j) meghatározott károsítókkal való fertőzés vagy a fertőzés gyanúja esetén, illetve egyes károsítókkal szembeni rezisztenciavizsgálat eredményétől függően betilthatja vagy korlátozhatja olyan növényi részek forgalomba hozatalát, amelyek köztermesztés céljára nem alkalmasak;
k) elrendelheti növények vagy növényi termékek tárolására, raktározására szolgáló földterületek, épületek, építmények, helyiségek vagy tartályok fertőtlenítését, mentesítését vagy megtisztítását, és ennek érdekében meghatározott anyagok, eszközök vagy eljárások használatát előírhatja vagy betilthatja;
l) állami és közérdekű védekezést rendelhet el.
(2) A zárlati és a vizsgálatköteles nem zárlati károsítóval fertőzött területet, növényt, növényi terméket és az azt tartalmazó szállítmányt, raktárt, eszközt növény-egészségügyi zárlat alá kell helyezni, illetőleg behozatalnál a szállítmányt vissza kell utasítani attól függetlenül, hogy az rendelkezik növény-egészségügyi bizonyítvánnyal.

A növény-egészségügyi feladatok végrehajtásának részletes szabályairól szóló 7/2001. (I. 17.) FVM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 2. számú melléklet A. részének II. szakasz d) pont 6.) alpontja szerint a Grapevine flavescence dorée phytoplasma ***zárlati károsító****, amely a tagállamok területén előfordul és az egész Európai Unióra nézve fontos, ezért megtelepedésének, illetve továbbterjedésének megakadályozására és a fertőzés felszámolására vonatkozóan növény-egészségügyi intézkedéseket kell hozni.*

A Rendelet 10. § (2) bekezdése alapján a zárlat alá helyezett területről, létesítményből, amennyiben arról az elrendelő határozat másként nem rendelkezik, a károsítót, illetve annak bármely fejlődési alakjával fertőzött anyagot kivinni vagy oda a fertőzés terjedését elősegítő tárgyat, illetőleg terményeket bevinni tilos. A zárlati területen csak az azt elrendelő határozatnak megfelelő tevékenység folytatható.

A Rendelet 8. § rendelkezése értelmében zárlati károsítók megtelepedésének, illetve továbbterjedésének megakadályozására és a fertőzés felszámolására vonatkozó belső növény-egészségügyi előírásokat, zárlati szabályokat a 7. számú melléklet tartalmazza.

A Rendelet 7. sz. melléklet 1.4.1.2. pontja tartalmazza ezen zárlati károsító megtelepedésének, illetve továbbterjedésének megakadályozására és a fertőzés felszámolására vonatkozó részletes, belső növényegészségügyi előírásokat, zárlati szabályokat. Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv zárlati rendelkezései a Rendelet 7. számú mellékletének 1.4.1.2. pontján alapulnak:

1.4.1.2.1. Grapevine flavescence dorée (FD) phytoplasma jelenlétének laboratóriumi vizsgálattal szőlőnövényből történt kimutatásakor a fertőzött növényanyagot, valamint az azokat termő területet ***zárlat alá kell helyezni*** *és haladéktalanul* ***körülhatárolt területet kell kijelölni****.*
1.4.1.2.1.1. A körülhatárolt terület magában foglalja:
a) ***fertőzött területet*** *– mely 1 km sugarú kör azon növény(ek) körül, amely(ek)re laboratóriumi vizsgálattal megerősítették a kórokozó jelenlétét, valamint*
b) a ***pufferzónát*** *– amely a fertőzött területet veszi körül és szélessége a fertőzött terület határától mért legalább 3 km.*
1.4.1.2.2. Amennyiben megerősítik a kórokozó jelenlétét az eredeti észleléstől eltérő területen, ennek megfelelően kell újból kijelölni a körülhatárolt területet.

1.4.1.2.3. A ***fertőzött területen*** *az alábbi hatósági intézkedéseket kell elrendelni a károsító felszámolására:*
a) a terület összes szőlőtermő állományát ellenőrizni kell vizuális vizsgálattal; ***a szőlő sárgaság betegség (a továbbiakban: szőlő sárgaság) jellegzetes tüneteit mutató minden növényt gyökérzetével együtt meg kell semmisíteni;***
b) ha a következő évben található a szőlő sárgaság tünetet mutató növény az előző évben eltávolított helye mellett, az összes, a soron belüli és az a melletti sorban a szomszéd növényt meg kell semmisíteni, még a tünetmenteseket is, és
c) a teljes ültetvényt fel kell számolni, ha a szőlő sárgaság jellegzetes tüneteit mutató növények aránya meghaladja a 30%-ot.
1.4.1.2.4. ***A fertőzött területen*** *az összes szőlő- és szőlő szaporítóanyag-termelőre vonatkoznak az alábbi kötelezettségek:*
a) tilos elszállítani a szaporító- és ültetési anyagot a fertőzöttnek minősítet területen található minden szőlőterületről,

b) rendszeresen kell ellenőrizni az ültetvényt a szőlő sárgaság tünetek jelenlétének megállapítására, észlelés esetén értesíteni kell a járási hivatalt,
c) védekezni kell az FD-vektorok ellen a járási hivatal előírása szerint; a kezelések adatainak nyilvántartását legalább 3 évig meg kell őrizni;
d) a járási hivatal rendelkezése alapján a kijelölt szőlőnövényeket meg kell semmisíteni, és
e) nem létesíthető szőlőiskola és szőlő törzsültetvény a kórokozóval fertőzöttnek minősített területen belül.
1.4.1.2.6. ***A pufferzónában*** *az alábbi hatósági intézkedéseket kell elrendelni a károsító terjedésének megakadályozására:*
a) a területen alapos felderítést kell végezni a szőlő sárgaság tünetek jelenlétének felkutatására,
b) mintát kell venni laboratóriumi vizsgálatra, ha nincs tünetes növény, tünetmentesből,
c) a laboratóriumi vizsgálattal fertőzöttnek bizonyult növényeket meg kell semmisíteni, és
d) egyéb indokolt intézkedéseket kell előírni, pl. a fertőzés bekövetkezése esetén a többi, egészséges növény megvédésére.
1.4.1.2.7. A ***pufferzónában*** *az összes szőlő- és szőlő szaporítóanyag-termelőre vonatkoznak az alábbi kötelezettségek*
a) rendszeres ellenőrzést kell végezni júniustól a tenyészidő végéig szőlőterületén a szőlő sárgaság tünetek jelenlétének felderítésre, a tünetek észlelése esetén értesítenie kell a járási hivatalt,
b) védekezni kell az FD-vektorok ellen a járási hivatal előírása szerint; a növényvédő szeres kezelések adatainak nyilvántartását legalább 3 évig meg kell őriznie,
c) meg kell semmisíteni a járási hivatal által kijelölt szőlőnövényeket az előírtak alapján, és
d) nem létesíthető szőlőiskola és szőlő törzsültetvény a kórokozóval fertőzöttnek minősített terület határától számított 100 méter távolságon belül.
1.4.1.2.8.2. A járási hivatalnak szemle során ellenőriznie kell, hogy a termelő vagy tulajdonos eleget tett-e a szőlő sárgaság miatti zárlatot és a terület körülhatárolását elrendelő határozatban megállapított művelési, gondozási, kötelező védekezési kötelezettségnek. Ha a termelő vagy tulajdonos nem tett eleget ennek a kötelezettségnek, elhanyagolt ültetvényét, mint a környező szőlőterületekre jelentős növény-egészségügyi kockázatot hordozó növényeket, gyökérzettel együtt ki kell vágnia és meg kell semmisítenie.

Az Éltv. 54. § (1) bekezdése értelmében a zárlati károsító előfordulásának felszámolását, terjedésének megakadályozását szolgáló intézkedés során a termelők növényállományában végrehajtott részleges vagy teljes megsemmisítés esetén az adott dologban keletkezett károk enyhítésére – a (2) bekezdésben meghatározott kivételekkel – a termelő az államtól e törvény végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározottak szerint részleges kártalanításra jogosult. A kártalanításról az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv határozatban dönt. Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv felhívja az Ügyfél figyelmét, hogy a kártalanítási eljárás kérelemre induló eljárás.

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv megítélése szerint a mezőgazdasági termelés zavartalanságának, továbbá az egészséges környezethez fűződő jog biztosítása érekében, a zárlati károsítók elleni védekezés kiemelt össztársadalmi érdek, így a védekezési késedelem, illetve e kötelezettségek teljesítésének elmaradása adott esetben jelentős vagy helyrehozhatatlan kárral járhat.

A fentiek alapján az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv a zárlati károsító okozta fertőzés felszámolása és visszaszorítása érdekében:

- *A zárlati károsítóval fertőzött szőlőnövények termő helyét fertőzött táblává nyilvánította;*
- *A fertőzött tábla 1 km-es körzetében lévő szőlőnövényekkel beültetett – a rendelkező részben felsorolt településeken található – ingatlanokat fertőzött területként jelölte meg;*
- *A fertőzött területek 3 km-es körzetében lévő szőlőnövényekkel beültetett – a rendelkező részben felsorolt településeken található – ingatlanok képezik a védő (puffer) zónát;*
- *kötelező növényvédelmi intézkedéseket határozott meg."*

Budapest, *elektronikus aláírás szerint*

Dr. Tarnai Richárd főispán
nevében és megbízásából:

dr. Cs.Tóth Attila
osztályvezető

Élelmiszerlánc-biztonsági, Állategészségügyi, Növény- és Talajvédelmi Főosztály
1135 Budapest Lehel u. 43-47.
Tel:06-1-236-4160 KRID 511509738
E-mail: nto@pest.gov.hu Web: www.pvkh.hu

Tájékoztató a szőlő aranyszínű sárgaság fitoplazmás betegségéről

Miért jelent veszélyt?

Az aranyszínű sárgaságot okozó Grapevine flavescence dorée (FD) phytoplasma (baktérium-szerű kórokozó) a szőlő egyik legveszélyesebb kórokozója. A fertőzés következtében a szőlőtőkék terméshozama 20-50 %-kal csökkenhet, a beteg növények száma évente megtízszereződhet. A betegség elleni védekezéshez jelenleg nem áll rendelkezésre megfelelő növényvédő szeres eljárás, így a tőkék 80-100 %-a is megfertőződhet. Fogékony fajták esetében néhány év leforgása alatt az egész ültetvény kipusztulhat. **A fitoplazma emberi egészségre semmilyen veszélyt nem jelent.**

Hogyan terjed?

Az aranyszínű sárgaságot okozó fitoplazma a fertőzött növény háncsrészében él, önállóan és mechanikai úton továbbterjedésre nem képes. Új területekre és ültetvényekbe elsősorban fertőzött szaporítóanyaggal kerülhet. Továbbterjedésében jelentős szerepet játszik fő vektora, az **amerikai szőlőkabóca**. A rovar testében felszaporodó kórokozó a vektor szívogatásával kerül át az egészséges növényekbe.

Mik a tünetei?

A beteg szőlőtőke fejlődése már tavasztól visszamarad, néha hajtások sem képződnek. A fogékony fajtáknál a fásodás elmarad, a vessző elvékonyodik és gumiszerűvé válik. Ha a tőke a tenyészidő során később fertőződik, a megindult fásodás megáll.

Ízközök rövidülése
fotó: www.inspection.gc.ca

Egyenetlen fásodás
fotó: www.inspection.gc.ca

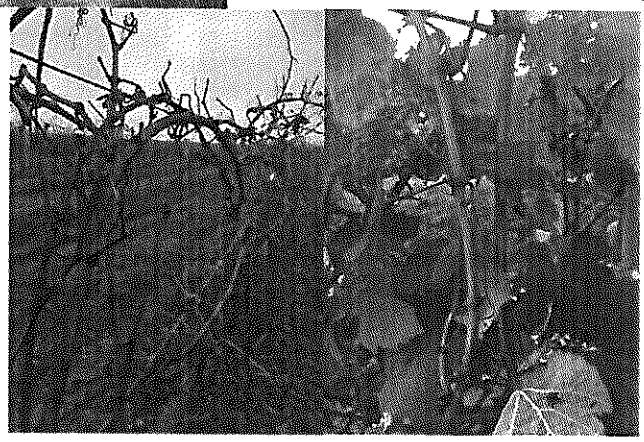

A hajtásokon az első, enyhe sodródást mutató levelek a nyár közepén jelennek meg. A tünetek fokozatosan erősödnek, és kialakul a betegségre jellemző, levél fonákja felé történő, háromszög alakú sodródás.

A napnak kitett levélrészeken a fehér bogyójú fajtáknál a levéllemez részleges vagy teljes sárgulása, kék bogyójú fajtáknál vörösödése figyelhető meg. Mindkét esetben a levélfelület fémes színezetet kaphat.

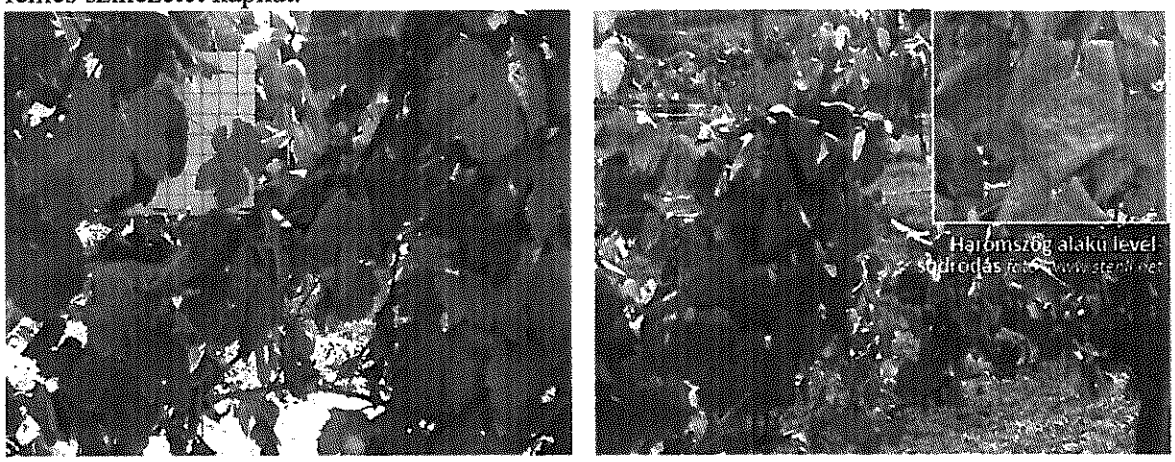

Augusztus és szeptember hónapokban a főerek mentén krémsárga foltok jelennek meg, amelyek fokozatosan terjednek a levélfelületen, végül a teljes levél elszárad. Az így elhalt, megkeményedett levelek ősszel később hullanak le, mint az egészségesek. Télen a be nem érett vesszők elfeketednek és elpusztulnak. A következő tavasszal a megmaradt rügyekből keletkező virágzat leszárad, kevesebb fürt képződik. Késői fertőzés esetén a bogyók zsugorodnak, megbarnulnak, rossz ízűvé válnak.

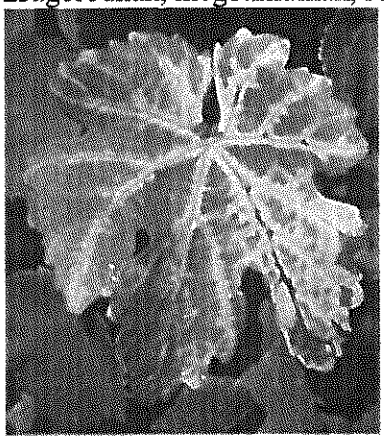

Levél sárgulás *fotó: EPPO*

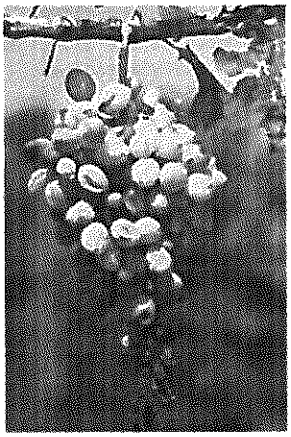

Zsugorodó bogyók *fotó: EPPO*

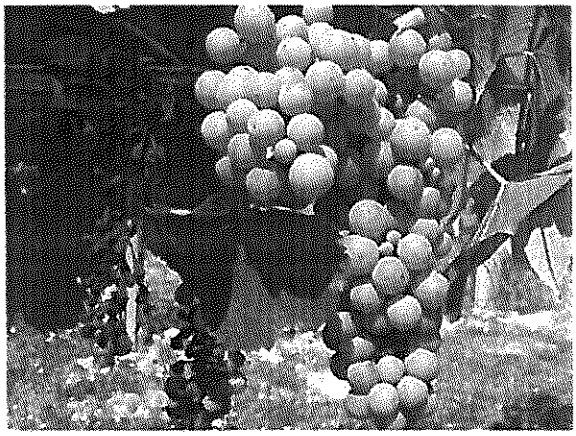

Megbarnult bogyók *fotó: Dér Zsófia*

Hogyan védekezzünk?

A védekezés alapja az egészséges szaporítóanyag használata és a betegség terjesztésében szerepet játszó **amerikai szőlőkabóca** elleni védekezés.

A szőlőkabóca könnyen felismerhető jellegzetes narancssárga színezetéről és mintázottságáról valamint a fejtető alakjáról, ami enyhén csúcsos és **az elülső élén fekete csík** fut végig.

Egynemzedékes faj, tojás alakban, a kétéves fiatal karokban telel át, ahová a nőstények a tojásokat a foszló kéreg alá helyezik el. A lárvák kelése időjárástól függően elhúzódó, május közepétől egészen július első dekádjáig tarthat. A lárvák és a nimfák főleg a hajtások alsó leveleinek fonákján tartózkodnak. Az imágók július elejétől-közepétől jelennek meg - először a hímek, később a nőstények -, és egészen szeptember végéig, október elejéig jelen vannak. A rajzáscsúcs időjárástól függően július vége-augusztus közepe közötti időszakra esik.
A fertőzött növényállományban a fiatal lárvák táplálkozásuk során veszik fel a fitoplazma kórokozót. A felvételi idő általában 7-13 nap. Ezt egy hosszabb lappangási időszak követi (30-42 nap), ami alatt a rovar fertőzőképessé válik. Ez az időtartam szükséges ahhoz, hogy a fitoplazma bekerüljön a nyálmirigyekbe, majd újra leadhatóvá váljon. A kabócák fertőzőképessége így kb. 4-5 hét múlva alakul ki, bármilyen fejlődési stádiumban vannak is, és egész életük során fertőzőképesek maradnak. Így a betegség átvitelének ideje az első egyedek kelése után egy hónappal kezdődhet és a kifejlett egyedek őszi pusztulásáig tart. **Fontos, hogy a kifejlett egyedek a tojásrakás során nem képesek az utódokba örökíteni a kórokozót.**
A többi kabócafajhoz hasonlóan a szőlőkabóca is öt lárvastádiummal rendelkezik. Az első stádiumú lárva hossza 1,5-1,8 mm, a fej megnyúlt, a csápok viszonylag hosszúak. A test fehéres színű, az utolsó potrohszelvényen mindkét oldalon egy-egy fekete, rombuszalakú folt található. A 2., 3. és a 4. stádiumú lárva igen hasonlít az elsőhöz, elsősorban méretben különböznek egymástól. Az ötödik stádiumú lárvák 4,3-5,2 mm hosszúak. A fej megnyúlt, és gyakran már okkersárgás foltok láthatók rajta. A test sárgás színű, a szárnykezdemények gyakran okkersárgák. A toron és a potroh egy részén barnás-feketés foltok találhatók. Az utolsó potrohszelvényen jól láthatók a fekete foltok.

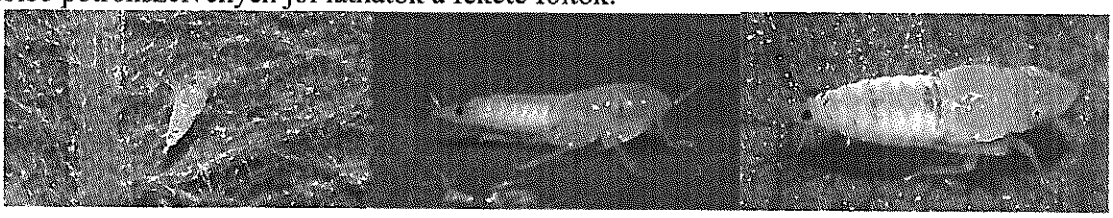

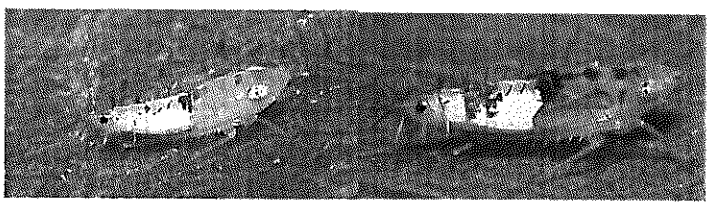

Az amerikai szőlőkabóca elleni védekezés: a kezelési időpontok és az alkalmazható növényvédő szerek *(a 2020.10.22. napján érvényben lévő engedélyokiratok alapján került összeállításra.)*

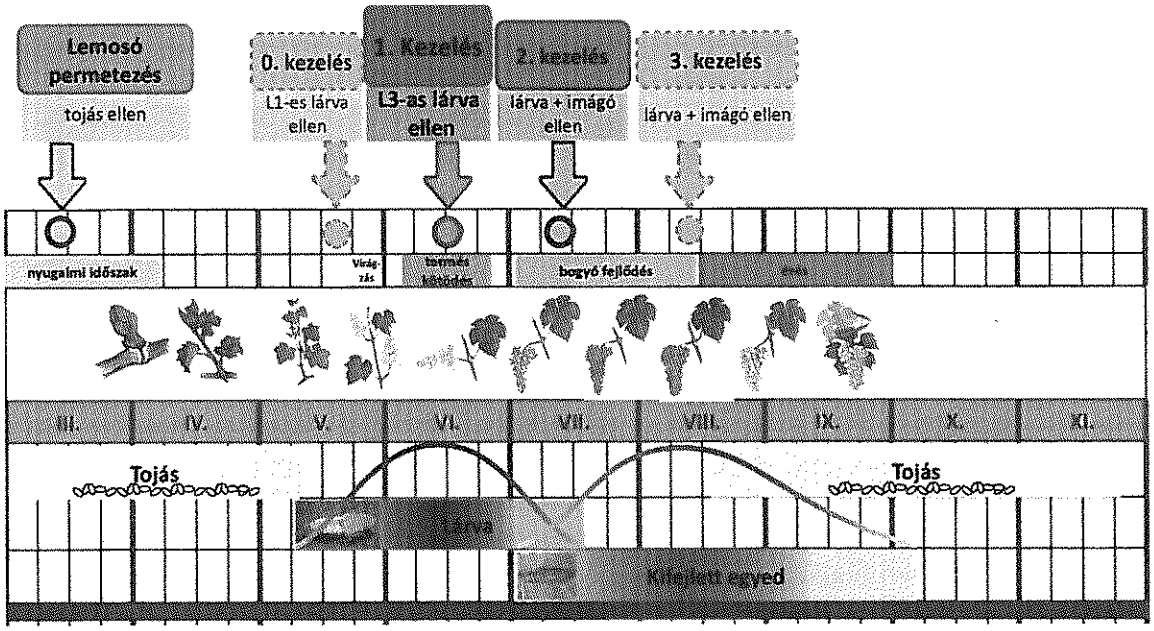

0. – 1. kezelés

A védekezés fő iránya L1-L3 lárvák ellen.

Karate Zeon 5 CS (Ninja Zeon 5CS) (lambda-cihalotrin) III. kat. Dózis 0,25 l/ha; Maximum évente 2 kezelés, legalább 10 nap a kezelések között. Utolsó kezelés fürtzáródáskor. **Élelmezés egészségügyi várakozási idő (továbbiakban: ÉVI): 7 nap**.
Kaiso EG (Wakizasi) (lambda-cihalotrin) II. kat. Dózis 0,25 kg/ha; évente 1 kezelés engedélyezett. Utolsó kezelés fürtzáródáskor. **ÉVI: 7 nap**.
Decis Mega (deltametrin) II. kat. Dózis 0,15 l/ha; Maximum évente 3 kezelés, legalább 14 nap a kezelések között. Utolsó kezelés: zsendülésig. **ÉVI: 7 nap**.

1. – 2. kezelés

Sivanto Prime (flupiradifuron) II. kat. Dózis 0,4 l/ha; (fürt megnyúlás idején), 0,5 l/ha (zsendülés idején); Legfeljebb évente 1 kezelés. **ÉVI: 14 nap**.

2. – 3. kezelés

Klartan 24 EW (Mavrik 24 EW) (tau-fluvalinát) II. kat. Dózis 0,2-0,3 l/ha; Maximum évente 2 kezelés (érés kezdete és bogyószíneződés), legalább 14 nap a kezelések között. **ÉVI: 21 nap**. *Valamennyi fejlődési stádium ellen felhasználható* (Az imágó ellen a magasabb dózis használata indokolt)

Ökológiai termesztésben

Laser (spinozad) II. kat. Dózis 0,4 l/ha; Maximum évente 2 kezelés, legalább 7 nap a kezelések között. Utolsó kezelés: két héttel betakarítás előtt. **ÉVI: 15 nap**.
Laser Duplo (spinozad) II. kat. Dózis 0,2 l/ha; Maximum évente 2 kezelés, legalább 7 nap a kezelések között. Utolsó kezelés: két héttel betakarítás előtt. **ÉVI: 15 nap**.

A szőlőültetvényeken megvalósuló növényegészségügyi védekezés támogatásáról szóló 9/2016. (II. 15.) FM rendelet alapján a szőlőtermelő a védekezési időszakban (**tárgyév május 1-től július 31-ig terjedő időszak**) a szőlőültetvényen kijuttatott növényvédő szer vételárához az 1a. melléklet szerinti mértékben és összegben vissza nem térítendő támogatást vehet igénybe:

1a. melléklet a 9/2016. (II. 15.) FM rendelethez[54]

Támogatás összege és mértéke nem körülhatárolt területen található szőlőültetvényen elvégzett növényegészségügyi megelőzés esetén

A	B	C	D
Hasznosítás kódja	Szőlőültetvény hasznosítása	Támogatás összege (Ft/ha)	Támogatás mértéke (%)
1.	Borszőlő	legfeljebb 12 000 forint, de kérelmenként maximum 240 000 forint	a kijuttatott növényvédő szer vételárának 75%-a
2.	Csemegeszőlő		
3.	Kísérleti szőlő		
4.	NÉBIH által prebázis, bázis vagy certifikált kategóriájúként elismert és nyilvántartásba vett nemes és alany szaporító alapanyag	legfeljebb 12 000 forint	
5.	NÉBIH által standard kategóriájúként elismert és nyilvántartásba vett nemes és alany szaporító alapanyag	legfeljebb 12 000 forint, de kérelmenként maximum 240 000 forint	
6.	Szőlőoltvány-iskolában nevelt és szőlőültetvény létesítésére alkalmas ültetési anyag	legfeljebb 12 000 forint	